

Informatienota voor de raad (RIN)

Portefeuillehouder	:	wethouder W. Steeghs
Behandelend ambtenaar	:	Mevrouw M. Guijt
Zaaknummer	:	43087-2019
Bijlagen	:	--
Datum B&W vergadering	:	11 juni 2019

Onderwerp: Uitkomst evaluatie GR Peelgemeenten

Aan de gemeenteraad,

Kennis te nemen van

De uitkomst van de evaluatie van de GR Peelgemeenten.

Inleiding

Het samenwerkingsverband GR Peelgemeenten, waarin de gemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren taken binnen het sociaal domein hebben ondergebracht, bestaat ruim 2 jaar. In de tekst van de Gemeenschappelijke Regeling, destijds aan u voorgelegd voor toestemming om deze als vijf colleges met elkaar aan te gaan, is overeengekomen dat de samenwerking 1,5 jaar na de start wordt geëvalueerd. Het Algemeen Bestuur van GR Peelgemeenten heeft bureau SVDL, Organisatieadviseurs voor de publieke sector, daartoe begin 2019 opdracht gegeven. Actuele samenwerkingsvraagstukken rondom governance, financiering en takenpakket, gaven een extra aanleiding om tot een evaluatie van de samenwerking over te gaan.

Het samenwerkingsverband is op 1 januari 2017 gestart, nadat het in een periode van circa zes maanden onder hoge druk moest worden opgericht. Dit nadat de gemeenten Helmond medio 2016 uit de beoogde samenwerking 'Peel 6.1' stapte. Omwille van de hoge tijdsdruk in het vormingsproces van GR Peelgemeenten is destijds door de gemeenten besloten om enkele vraagstukken niet op dát moment ter discussie te stellen, maar vooruit te schuiven in de tijd. Het ging daarbij onder meer om vraagstukken op het gebied van de omvang en positionering van de bedrijfsvoeringstaken. Vanwege de tijdsdruk in het vormingsproces is ook het borgen van een gezamenlijk en breed gedragen beeld op de samenwerking en het ontwikkelperspectief van de samenwerking in de vormingsfase en bij de start onderbelicht gebleven. Daarmee kan gesteld worden dat het samenwerkingsverband weliswaar op 1 januari 2017 van start is gegaan, maar op dat moment nog niet volledig uitgebouwd was. De onderzoekers van SVDL zijn zich bewust van het feit dat sprake is van een organisatie in opbouw en ontwikkeling.

Kernboodschap

De evaluatie uitgevoerd door SVDL heeft geresulteerd in het eindrapport 'Kiezen of (op)delen!'. Dit rapport bevat de volgende door SVDL geformuleerde onafhankelijke hoofdbevindingen:

10 hoofdconclusies uit het rapport 'Kiezen of (op)delen!'

1. GR Peelgemeenten in korte tijd vanuit een sterke gezamenlijkheid opgebouwd, waarbij is overeengekomen dat niet alles is uitgekristalliseerd bij de start
2. Kwaliteit van dienstverlening op orde en GR Peelgemeenten heeft een sterke positie in de regio en ver daarbuiten

3. Governancestructuur sluit niet aan bij omvang en takenpakket GR
4. GR Peelgemeenten voelt geen eigenaarschap gemeentebesturen
5. Financiële situatie gemeenten zet samenwerking in GR onder druk
6. Onvoldoende scherpste in lokale versus regionale taakuitvoering
7. GR Peelgemeenten zeer kwetsbaar in de bedrijfsvoering
8. Gewijzigde context zorgt voor veel vraagtekens rondom de samenwerking
9. Samenwerken vanuit (diversiteit aan) lokale belangen/verlangens
10. Ontwikkelperspectief op GR loopt (zeer) sterk uiteen

Uit deze hoofdconclusies volgen in het rapport een aantal handreikingen, voor de verdere verbetering en versterking van de samenwerking in de vorm van de GR tussen de vijf deelnemende gemeenten.

Het Algemeen Bestuur GR Peelgemeenten heeft het rapport vastgesteld en voor opiniërende behandeling doorgeleid naar de vijf colleges. Op basis van die besprekingen hebben op 14 mei en 24 mei jl. de portefeuillehouders sociaal domein van de vijf gemeenten en de voorzitter, directeur en controller van GR Peelgemeenten, in aanwezigheid van de gemeentesecretarissen, gesproken over de handreikingen zoals gedaan door SVDL in het rapport 'Kiezen of (op)delen!'.

Uitkomst van deze besprekingen is dat de portefeuillehouders sociaal domein in de kern de bevindingen en handreikingen uit het rapport onderschrijven. De colleges van B&W van de vijf gemeenten hebben deze lijn op 11 juni jl. bekrachtigd met individuele collegebesluiten. Zie het kopje 'beslispunten colleges' voor de genomen besluiten.

Uitgangspunt van de betrokken bestuurders is het continueren en versterken van de samenwerking op het sociaal domein tussen de vijf deelnemende gemeenten, in de vorm van GR Peelgemeenten.

Vervolgstappen

Elementen in die versterking zijn het definiëren van het huidige takenpakket als basispakket en het bieden van ruimte aan deelnemers voor differentiatie in de vorm van de inbreng van plustaken. Voor plustaken geldt dat de condities (zoals de impact op de incidentele en structurele kosten, op personeel en sturing) helder moeten zijn, alvorens er een besluit wordt genomen over de toevoeging van deze plustaak aan het takenpakket van de GR. Overeengekomen is dat de ontwikkeling van plustaken de ontwikkeling van de GR als zodanig niet moet afremmen.

Ter bevordering van de slagvaardigheid van en rolzuiverheid rondom de samenwerking in de vorm van de GR volgt, in lijn met het advies hieromtrent van SVDL, een verkenning naar de best passende governancestructuur rondom de GR Peelgemeenten. Daarbij wordt ingezoomd op het juridisch construct, de bestuurlijke aansturing en de ambtelijke overlegportalen. Uitgangspunt daarbij is: zo licht als mogelijk, zo zwaar als noodzakelijk. De ambitie is om op zo kort mogelijke termijn over te gaan op de nieuwe governancestructuur. De opdracht is aan GR Peelgemeenten gegeven om een uitvoeringsagenda op te stellen rondom de bestuurlijke beslispunten. De structurele invulling en versterking van de bedrijfsvoering binnen GR Peelgemeenten zal tevens een belangrijk onderdeel uitmaken van deze uitvoeringsagenda.

Bureau SVDL meenden u op dit moment via deze weg te moeten informeren over de bestuurlijk ingezette koers rondom GR Peelgemeenten. Uiteraard zullen de onderzoekers u als gemeenteraden betrekken bij de besluitvorming op het moment dat sprake is van

wijzigingen rondom GR Peelgemeenten die de bevoegdheid van de gemeenteraad raken. De onderzoekers voorzien dat ze kort na het zomerreces bij u terugkomen met een voorstel over de mogelijke herijking van het juridisch construct van GR Peelgemeenten en eventueel een voorstel voor de structurele versterking van de bedrijfsvoering binnen deze GR.

De onderzoekers nodigen u van harte uit voor de regionale raadsinformatiebijeenkomst op 26 juni a.s. Tijdens deze bijeenkomst volgt een nadere toelichting op het rapport 'Kiezen of (op)delen!' en bespreken we de koers die wordt ingezet met GR Peelgemeenten.

Beslispunten colleges

Het college besluit:

1. Kennis te nemen van het rapport 'Kiezen of (op)delen!' van SVDL.
2. GR Peelgemeenten te duiden als een samenwerkingsverband van, voor en door de vijf deelnemende gemeenten, uitsluitend gericht op de uitvoering van taken binnen het sociaal domein.
3. Focus te leggen op het huidige takenpakket binnen GR Peelgemeenten en dit te definiëren als basispakket. Dit basispakket te blijven verrekenen naar rato van het inwoneraantal.
4. Deelnemende gemeenten ruimte te bieden voor de inbreng van plustaken – zowel incidenteel als structureel –, zijnde taken binnen het sociaal domein, waarover vooraf besluitvorming moet plaatsvinden binnen het bestuur van GR Peelgemeenten op basis van uitgewerkte condities rondom impact op financiën, personeel en sturing.
5. Het huidige bestuurlijk-juridisch construct ('de governancestructuur') van GR Peelgemeenten te herzien. Uitgangspunt voor deze herziening is: zo licht als mogelijk, zo zwaar als noodzakelijk.
6. In lijn met beslispunt 5 het DB van GR Peelgemeenten de opdracht te geven om, in nauwe afstemming met de vijf deelnemende gemeenten, een (juridische) verkenning te doen naar de best passende vorm voor de GR Peelgemeenten, in aansluiting op de advieslijn in het rapport 'Kiezen of (op)delen!'. Het streven is om deze verkenning voor het zomerreces 2019 afgerond te hebben.
7. De klankbordgroep vanuit de raden voor te leggen de eigen positie rondom GR Peelgemeenten te heroverwegen in navolging van voornoemde beslispunten.
8. Bij de directeur van GR Peelgemeenten de ambtelijke opdracht weg te zetten om, in nauwe afstemming met de vijf deelnemende gemeenten, kort na het zomerreces 2019 een uitvoeringsagenda te presenteren, bij wijze van implementatieplan van voornoemde beslispunten. De uitvoeringsagenda zet de activiteiten, de daaraan gerelateerde inzet en kosten uiteen. In de uitvoeringsagenda moet aandacht zijn voor:
 - Demarcatie lokaal/regionaal beleid;
 - Herijking ambtelijke overlegstructuur;
 - Verdere versterking en professionalisering van de GR Peelgemeenten;
 - De identiteit en zichtbaarheid van GR Peelgemeenten, uitsluitend als contractpartner en werkgever;
 - Het robuuster maken van de bedrijfsvoering. Het uitgangspunt daarbij is dat bedrijfsvoering binnen de GR gepositioneerd wordt, waar dat te realiseren is op

- een structurele, efficiënte en kosteneffectieve wijze die de kwetsbaarheid vermindert;
 - Herpositionering van de functionaris gegevensbescherming (FG) buiten de GR Peeltgemeenten.
9. Dat het college van B&W de toegevoegde waarde van een strategische agenda en verbinding tussen de Peeltgemeenten, inclusief Helmond, erkent en herkent. En handelt vanuit dit oogpunt bij reeds lopende samenwerkingsinitiatieven binnen De Peel. Het college brengt dit beslipunt niet in directe verbinding met de doorontwikkeling/versterking van GR Peeltgemeenten en om die reden volgt uit dit beslipunt in het kader van deze evaluatie geen directe actie.
10. De raad via een raadsinformatiebrief te informeren over het genomen collegebesluit d.d. 11 juni 2019 en de gezamenlijk raden op 26 juni bij te laten praten over het rapport 'Kiezen of (op)delen!' en voorliggend besluit en te volgen proces.

Financiën

n.v.t.

Deze raadsinformatienota is besproken in de B&W vergadering op genoemde datum.